ПЛАНКА ПРЫГОЖАГА ПІСЬМЕНСТВА

«Звязда» ўшанавала пераможцаў конкурсу апавяданняў

У апошнія дні чэрвеня ў рэдакцыю «Звязды» завіталі пераможцы літаратурнага конкурсу, які ўжо шмат гадоў запар праводзіць газета, — каб яшчэ раз пачуць нашу падзяку за цікавыя і змястоўныя творы, абмяняцца ўражаннямі са старшынёй журы — вядомым пісьменнікам, дырэктарам выдавецтва «Мастацкая літаратура» Алесем БАДАКОМ, і, нарэшце, прайсці прыемную працэдуру ўзнагароджвання, атрымаўшы дыпломы лаўрэатаў і фірменныя звяздоўскія сувеніры. Праўда, у гарачы перыяд летніх водпускаў атрымалася сабраць толькі частку прызёраў — аднак астатнія некалькі дыпломаў і падарункаў таксама неўзабаве знойдуць сваіх гаспадароў.

Фота Кастуся ДРОБАВА.

Нагадаем, па выніках 2017 года пераможцай конкурсу журы выбрала **Кацярыну Захарэвіч** з апавяданнем «Морзэ на барвовай труне». «Канешне, прыемна і радасна, калі камусьці яшчэ падабаецца тое, што мы робім, — адзначыла маладая пісьменніца, — гэта матывуе і натхняе ўдасканальвацца, працаваць далей». Дарэчы, конкурсны твор аўтарка напісала ў адказ на выклік — трэба было пачаць аповед з пераліку пэўных рэчаў. «Рыдлёўка, ліхтарык, труна, манетка, жменька хлебных крошак» — з гэтага вырасла «гісторыя пра асацыяльнага хлопца, які, тым не менш, мае багаты ўнутраны свет і пачуцці, на якія таксама трэба звяртаць увагу».

Другое месца заняла **Марыя Шэбанец (Бельская)** з апавяданнем «Краем вока». Гэты поспех, на думку прафесійных літаратараў, можа стаць добрым крокам да рэалізацыі даўняй мары паэткі і пісьменніцы — напісання вялікага рамана. А навукова-фантастычнае «Спадарожнік» з дэтэктыўна-гістарычнымі дэталямі прынесла брастаўчаніну **Сяргею Белаяру** трэцяе месца.

Акрамя таго, журы вырашыла прысудзіць і дадатковы заахвочвальны прыз — **Святлане Локтыш** за апавяданне «Цыркачы», у якім на некалькіх старонках змясціліся лірыка і проза, крымінал і драма, а таксама эфектны фінал. Між іншым, Святлана — наша калега, доўгі час яна працавала журналістам у Ганцавічах і працягвае прафесійную дзейнасць у Мінску, а да напісання конкурснага твора яе падштурхнула таксама журналісцкая цікавасць: «зачапілася вокам» за маленькую заметку з залы суда, дзе маладога хлопца асудзілі за забойства жонкі. «Спачатку я мела іншую задумку, але героі пачалі дыктаваць свае ўмовы, і ў мяне муж аказаўся добры, харошы чалавек», — прызналася аўтарка.

— Што датычыцца конкурсу, я лічу, што гэта наогул вялікая ўдача, і не толькі для аўтараў-пачаткоўцаў, — надрукавацца ў «Звяздзе», грамадска-палітычным выданні, якое, па-першае, мае шырэйшае кола чытачоў, чым выданні літаратурныя, а па-другое, гэта менавіта тыя чытачы, для якіх кожны пісьменнік і працуе, — дадаў Алесь Бадак. — Бо мы пішам не толькі і не столькі дзеля таго, каб пачуць крытыку літаратуразнаўцаў, каб даведацца пра свае перавагі і хібы, а перад усім каб атрымаць водгук чытачоў. Невыпадкова конкурс існуе ўжо шмат гадоў. У свой час у ім удзельнічалі Іван Шамякін, Андрэй Федарэнка і многія іншыя вядомыя пісьменнікі, потым далучыліся не толькі прафесійныя аўтары, конкурс стаў насамрэч народным, і ў гэтым ёсць свая логіка — шукаць новыя таленты ва ўсіх кутках краіны, даць магчымасць чытачу адкрыць для сябе новыя імёны. Асобна адзначу, што ў апошнія гады дасланыя на конкурс творы дэманструюць шматжанравасць беларускай літаратуры: на старонках «Звязды» друкаваліся як класічныя апавяданні, так і гістарычныя, містычныя, дэтэктывы, фантастыка... І гэта, я лічу, стымулюе развіццё сучаснай літаратуры: чым больш разнастайная яна будзе, тым больш да яе будзе гарнуцца чытач.

Таму, шаноўныя чытачы і аўтары, мы не развітваемся, а распачынаем новы этап. Конкурс завершаны. Конкурс працягваецца!

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

Увага! Літаратурны конкурс працягваецца

«Той, хто можа напісаць добрае апавяданне, можа напісаць і добры раман, — сцвярджае пісьменнік Алесь Бадак, які разам з нашай рэдакцыяй працягне курыраваць конкурс у 2018 годзе. — А вось той, у каго палёт і маштаб думкі дазваляюць напісаць добры раман, не заўжды здатны напісаць добрае апавяданне».

Вы належыце — альбо толькі збіраецеся ўвайсці — да ліку першых? Тады далучайцеся, калі ласка, да літаратурнага конкурсу «Звязды». Нагадаем яго галоўныя ўмовы:

— прымаюцца апавяданні на беларускай мове, якія раней нідзе не друкаваліся;

— разглядаецца толькі адно апавяданне ад аднаго аўтара;

— памер дасланага твора не павінен перавышаць 5 старонак (10—12 тысяч знакаў)!

Рэдакцыя пакідае за сабой права не рэцэнзаваць і не вяртаць творы.

Апавяданні, а таксама некалькі слоў пра сябе і асабістыя звесткі (сапраўдныя прозвішча і імя, дакладны паштовы адрас, кантактны тэлефон і поўныя пашпартныя даныя — нумар, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар) накіроўвайце на адрас: **г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, газета «Звязда»** з пазнакай «На літаратурны конкурс». Тэксты таксама прымаюцца ў электронным выглядзе на info@zviazda.by таксама з пазнакай «На літаратурны конкурс».

Кінакрокі

Недалёкія 1940-я

Серыя дакументальных фільмаў працягвае расказваць пра Мінскае гета

29 чэрвеня афіцыйная дэлегацыя з удзелам прэзідэнтаў Беларусі, Германіі і Аўстрыі прыняла ўдзел у мітынгу-рэквіеме памяці ахвяр нацызму на тэрыторыі былога лагера смерці Малы Трасцянец. У гэты ж дзень у мінскім Доме Масквы адбылася прэм'ера дакументальнага фільма «Зондэргета» — чацвёртай у «хроніцы Мінскага гета» карціне «Майстэрні Уладзіміра Бокуна». Рэжысёр Людміла Клінцова працягнула дакументальны аповед пра тое, як з Еўропы ў Мінск для знішчэння прывозілі эшалоны яўрэяў.

Нягледзячы на тое, што ў канцлагеры накіроўваліся не толькі дарослыя, але і дзеці, сёння можна знайсці тых, хто пазбег лёсу быць адпраўленым у Мінск разам са сваёй сям'ёй. Тады яшчэ дзеці, а сёння ўжо людзі ў гадах, каму цяжка ўспамінаць мінулае, могуць дапоўніць аповед пра «гамбургскіх» яўрэяў рэдкімі «жывымі» ўспамінамі. (Першы цягнік, усе пасажыры якога былі яўрэямі, прыбыў у Мінск у 1941 годзе з Гамбурга, і хоць пасля эшалоны прыходзілі і з іншых еўрапейскіх гарадоў, яўрэяў адтуль усё роўна называлі «гамбургскімі».)

Аўтары карціны «Зондэргета» звярнуліся да гэтага рэсурсу, што мы сёння яшчэ можам застаць, і знайшлі герояў, сем'яў якіх Мінскае гета датычыцца непасрэдна. Эдна Магдэр з Канады, Курт Маркс з Вялікабрытаніі і Міхаэль Розенберг з Германіі змаглі падзяліцца ўспамінамі пра блізкіх, што ў 1940-х былі адпраўленыя ў Мінск. Дакументальны фільм перадае сведчанне сваіх герояў і працягвае аповед пра Зондэргета, у якім раскрываецца і лішні раз замацоўваюцца факты пра халакост на беларускай тэрыторыі.

У дэталях раскрываецца, напрыклад, «абыгрыванне» адпраўкі тысяч людзей — усяго ў раён Мінска было накіравана амаль 24 тысячы чалавек — на смерць: кожны з іх думаў, што едзе жыць, забіраў дакументы і сертыфікаты ў надзеі атрымаць лепшую працу, сам аплачваў білет на цягнік. Фільм «Зондэргета» амаль не выкарыстоўвае эмацыянальны рэсурс, але перадае эмоцыю праз факт: інфармацыя, якая суправаджае гісторыю Мінскага гета, сённяшняга чалавека здольна моцна ўразіць (не выціснуць слязу, але ўсё ж). Адзінае, у кадр трапляе пара сцэн, дзе ў саміх герояў фільма на вочы наварочваюцца слёзы, і гэта дэманструе, як моцна трагедыя 1940-х адгукаецца ў сённяшнім дні. Запрасілі да ўдзелу і мінчан, якія помняць і часы, і эшалоны: на экране старажылка Мінска згадвае свае ўражанні ад навапрыбылых.

Нягледзячы на тое, што ў канцлагеры накіроўваліся не толькі дарослыя, але і дзеці, сёння можна знайсці тых, хто пазбег лёсу быць адпраўленым у Мінск разам са сваёй сям'ёй.

Характэрна, што «Майстэрня Уладзіміра Бокуна», якая займаецца гістарычным кіно, сродкі на чацвёрты фільм «Хронікі Мінскага гета» збірала з міру па нітцы. Бюджэт атрымаўся прадказальна недастатковы, таму прозвішчы і ролі ў здымачнай групе раз-пораз пераплятаюцца. Аўтарамі сцэнарыя сталі Барыс Герстэн, Уладзімір Бокун і Людміла Клінцова. Апошняя, як ужо згадвалася, стала і рэжысёрам, Уладзімір Бокун — прадзюсарам і аператарам, Барыс Герстэн з'яўляецца ў кадры з суправаджальным тэкстам.

Цікава таксама заўважыць, што фільм сродкамі паловы неабходнага бюджэту і неабыякавасці закранае тэму, якой павінны апекавацца хутчэй вялікія інстытуцыі са структуры ўлады. Часам гэтая тэма сапраўды з'яўляецца ў парадку дня Мінкульта, але той факт, што Мінскае гета становіцца аб'ектам увагі таксама прыватнай ініцыятывы, пацвярджае адзін з тэзісаў фільма «Зондэргета»: натуральная памяць аб трагедыі жывая

Фестываль

ШАЎКОВЫ ШЛЯХ У КІНО

«Лістапад» стаў часткай буйнога альянсу міжнародных кінафестываляў

Мінскі міжнародны кінафестываль «Лістапад» разам з яшчэ трыццаццю міжнароднымі кінафестывалямі падпісаў мемарандум аб супрацоўніцтве, што, па словах праграмнага дырэктара нашага форуму Ігара Сукманава, «адкрывае перад фестывалем бязмежныя магчымасці».

Цырымонія адбылася на адкрыцці XXI Шанхайскага міжнароднага кінафестывалю, аднаго з найбуйнейшых кінафорумаў Кітая, які выступіў ініцыятарам такога кшталту аб'яднання і стаў у пэўным сэнсе пляцоўкай для кааперацыі. Слоган «Адзін пояс — адзін шлях», пад якім стварыўся новы альянс, нагадвае пра Вялікі шаўковы шлях, што ў свой час аб'ядноўваў Усход з Захадам: мемарандум, апроч «Лістапада», падпісалі прадстаўнікі кінафестываляў Канады, Егіпта, Грэцыі, Індыі, Лівана, Новай Зеландыі, Філіпінаў і больш блізкіх нам Літвы, Польшчы і Расіі.

Падпісаны дакумент заклікае да культурнага абмену сродкамі кіно, дапамагаць разуменню нацыянальных традыцый, арганізоўваць адпаведныя мерапрыемствы на кінафестывалях, што падпісалі мемарандум, запрашаць калег па альянсе да членства ў журы альбо ў якасці гасцей кінафестываляў, садзейнічаць распаўсюджванню нацыянальнага кіно.

«Мемарандум дае нам магчымасць напрамую стукацца ў дзверы, — кажа Ігар Сукманаў, які ўласнаручна падпісаў дакумент на шанхайскім кінафестывалі, — пашыраць кантакты і наладжваць больш інтэнсіўнае і «наварыстае» супрацоўніцтва. Нейкія намёткі, хоць яны і носяць рабочы характар, ужо ёсць: мы навялі масты з Новай Зеландыяй і Кітаем, ёсць перспектыва арганізаваць сумесныя спецыяльныя праграмы. Стварэнне альянсу аб'ядноўвае фестывалі, робіць іх больш згуртаванымі і дае ім неабмежаваныя магчымасці. Пашырэнне кантактаў, напрыклад, палегчыць атрыманне патрэбнага нам кіно, якое не мае еўрапейскага дыстрыб'ютара. Або дазволіць запрашаць на «Лістапад» прадстаўнікоў Балгарыі, Кітая, Польшчы ў якасці членаў журы, лектараў і прафесіяналаў для майстар-класаў. Адпаведна, мы папулярызуем ва ўсім свеце і свой фестываль».

Важна звярнуць увагу, што падпісаны дакумент карысны не толькі «Лістападу», а беларускай кінаіндустрыі ўвогуле — тэкст мемарандума заклікае ствараць працоўныя адносіны па кінапрадукцыі і дыстрыбуцыі.

Стварэнне альянсу пакажа ўсе свае магчымасці толькі з часам — такога кшталту фарміраванне наўрад ці здольна даць імгненны вынік, затое можа прапанаваць пэўную стратэгію, накіраваную на міжнароднае супрацоўніцтва. Так ці інакш, «шаўковы шлях» у кіно створаны, і ўдзел у ім «Лістапада» ў пэўным сэнсе датычыцца кожнага кінааматара, які шукае на вялікім экране нешта незвычайнае.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ